

УДК 338.48:379.851(1-22)

**СІЛЬСЬКИЙ ТУРИЗМ ЯК МОЖЛИВІСТЬ РОЗШИРЕННЯ СФЕРИ
ПРИКЛАДАННЯ ПРАЦІ НА СЕЛІ**

Л.Х. Рибак, кандидат економічних наук

О.М. Осокіна, бакалавр факультету аграрного менеджменту ЗЕД

Висвітлено роль сільського туризму у вирішенні соціально-економічних проблем села. Сільський зелений туризм – це можливість розширення сфери прикладання праці на селі.

Сільський туризм, сільські території, зайнятість, сільське населення.

Становлення в Україні сільського туризму сприятиме підйому внутрішнього туризму, а також підйому життєвого рівня сільського населення, гармонізації соціального та громадського життя, відродженню інтересу до рідної країни, вирішенню питань збереження історико-культурної спадщини і захисту навколишнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток сільського зеленого туризму в Україні відображений в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених, а також висвітлено досвід створення і функціонування туристичної діяльності. Серед дослідників потрібно виділити : О.О. Бейдика, Ю.А. Веденіна, Е.А. Котлярова, В.П. Васильєва, Т.П. Кальну-Дубінюк, В.В. Триліса та інших вчених і практиків.

Мета дослідження – з'ясувати загальний стан сільського зеленого туризму в Україні як інноваційного методу підвищення рівня життя та доходів сільського населення, поліпшення соціально-економічного клімату, поповнення регіонального та місцевого бюджетів.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками не лише в нашій країні, але й на Заході, виявляються тенденції відродження інтересу до самотурної народної культури. Тому при розробці сільського зеленого туризму в його основу може бути покладений культурний та етнографічний аспект. Розвиток сільського або «зеленого» туризму, який розглядається як форма відпочинку міського населення та як форма діяльності селян, що надають відпочиваючим житло й харчування, дуже важливий для держави.

Особливо важливим фактором розвитку сільського туризму є розширення можливостей реалізації продукції особистого селянського господарства, причому реалізації її на місці. Отже, сільський туризм є невід'ємною складовою комплексу соціально- економічного розвитку села, одним із засобів вирішення багатьох сільських проблем, серед яких брак робочих місць, зростаючий надлишок робочої сили тощо.

Сільський туризм, на відміну від масового, не справляє шкідливого впливу на довкілля і, водночас, робить істотний внесок у регіональний розвиток. Це один зі способів переходу туристичної індустрії до усталеного розвитку й переосмислення природних та культурних цінностей сучасного світу. Він дозволяє використовувати існуючий житловий фонд, скорочує інвестиційні витрати і запобігає надмірному використанню лісових та пасовищних площ. Низька щільність туристських потоків у сільських регіонах дає можливість рівномірніше розподілити туристські об'єкти на території, що не лише позитивно впливає на довкілля, але і є додатковим джерелом доходів для місцевого населення.

Як відпочинок у сільській місцевості сільський туризм це не лише данина моді, але й необхідність, внаслідок забруднення міського середовища, динамічного і напруженого ритму життя в містах, що, природно, будить в людях бажання спокою і самоти посеред чистого довкілля. Він дає

людині можливість звернутися до витоків народу, до древнього природного середовища і культурної спадщини, що стали його колыскою, а крім того, дає змогу задовольнити такі специфічні захоплення, як вивчення історичної, культурної, етнографічної, та архітектурної спадщини, звичаїв і ремесел, що характерні для даного регіону, ознайомлення з місцевим народним одягом, збирання фольклору, вивчення місцевої мови або діалекту, аматорська фотографія, збір трав і мінералів. Особливо характерна для сільського туризму участь у сільськогосподарських роботах – овочівництві, бджільництві, збиранні винограду, фруктів, трав і грибів, квітництві. Характерно також і ознайомлення з місцевою кухнею.

Головну роль у сільському туризмі відіграє господар – він надає більшість послуг, забезпечує домашньою їжею, виконує функції селянина. Саме від нього туристи пізнають народні ремесла, фольклор, побут і духовний світ місцевих жителів. Від уміння, культури, доброзичливості господаря залежить ступінь задоволеності туристів відпочинком на селі. Слід також зазначити, що спеціалізована діяльність у сільському туризмі може бути розділена на основну (проживання і харчування) і допоміжну (все інше, що заповнює перебування туристів).

Інтерес до сільського туризму в світі повсюдний. Разом з тим, кожна країна прагне створити власну національну модель його розвитку. Слід зазначити, що сільський туризм може розвиватися не скрізь, а лише в регіонах, не охоплених діяльністю, що забруднює довкілля. Крім того, для розвитку сільського туризму в певному регіоні необхідне поєднання трьох елементів: первинні – природні й сільськогосподарські компоненти в регіоні (ці елементи, власне, і залучають туристів (наприклад, озера, придатні для купання); вторинні – все, що необхідно для проживання туристів у цьому регіоні (кемпінги, фермерські садиби, магазини); додаткові – усе, що робить проживання туристів більш зручним і комфортним. До того ж, слід зазначити, що культурні цінності сільського середовища (побут, духовний світ, фольклор тощо) не менш за природне середовище залучають туристів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Враховуючи те, що в умовах загальноекономічної кризи економічні й соціальні проблеми села надзвичайно загострилися, широке розповсюдження і розвиток сільського зеленого туризму в Україні є особливо бажаними, тому що, сільський зелений туризм – дієвий інструмент стабільного соціально-економічного розвитку села. Сільський туризм відкриває можливості як для поліпшення наповнюваності бюджетів місцевих органів самоврядування, так і для зближення міських і сільських жителів. Він розширює сферу зайнятості сільського населення, позитивно впливає на економіку та екологію районів України, сприяє відродженню, збереженню та розвитку місцевих народних звичаїв, промислів, пам'яток історико-культурної спадщини.

Проте сучасний стан сільського зеленого туризму в Україні характеризується такими проблемами: недосконала законодавча база; низький

рівень розвитку інфраструктури; недостатній рівень популяризації сільського зеленого туризму в Україні як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках; відсутня система оцінки якості послуг; недостатня увага з боку органів місцевого самоврядування до розвитку сільського зеленого туризму.

Список літератури

1. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева. – 2-е вид., перероб. та доп. – К. : Альтепрес, 2003. – 436 с.
2. Рутинський М.Й. Сільський зелений туризм : навч. посіб. / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінько. – К., 2006.

Отражена роль сельского туризма в решении социально-экономических проблем села. Сельский зеленый туризм – это возможность расширения сферы применения труда на селе.

Сельский туризм, сельские территории, занятость, сельское население.

The role of rural tourism is reflected in the decision of socio-economic problems of village. Rural green tourism is possibility of expansion of sphere of appendix of labour on a village.

Rural tourism, rural territories, employment, rural population.